

energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.

Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.

This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.

Asiakirjan päivämäärä on:

26.11.2024

Dokumentet är daterat:

26.11.2024

The document is dated:

26.11.2024

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name:

Åsa Liesola

Pvm / Datum / Date:

26.11.2024

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name:

Simo Nurmi

Pvm / Datum / Date:

26.11.2024

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat [Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >](#)

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument [Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >](#)

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) [The signed document follows on the next page >](#)

Äänekosken Energia Oy

Sähköisesti: [REDACTED]

Asia

Äänekosken Energia Oy:n sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukainen poikkeuslupa harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi sähkömarkkinalaissa tai sähkökauppa-asetuksessa.

Asianosainen

Äänekosken Energia Oy (0917763-8)
Kotakennäätie 31,
44100 Äänekoski

Vireilletulo

8.10.2024

Ratkaisu

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy:llä (0917763-8, jäljempänä myös hakija ja yhtiö) on sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa kaukolämpöenergian jakelua, talousvesiliiketoimintaa, jätevesien vastaanottoliiketoimintaa sekä hulevesiliiketoimintaa.

Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle (0917763-8, jäljempänä myös hakija ja yhtiö) sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 3 momentissa tarkoitetun luvan harjoittaa sähköjakelun tilaustöitä.

Energiavirasto myöntää hakijalle poikkeusluvan harjoittaa kaukolämmön tuotantoa ja hankintaa, jäteveden puhdistamoliiketoimintaa, vesihuollon tilaustöitä, kaukolämmön tilaustöitä sekä valvomopalvelut-liiketoimintaa (sis. lämpölaitoksiin ja vesiliiketoimintaan liittyvät valvomopalvelut) sähkömarkkinalain (588/2013) 83 §:n 3 momentin perusteella.

Myönnetyt luvat ovat toistaiseksi voimassa olevia.

Selostus asiassa

Sähkömarkkinalain (497/2023) 1.6.2023 voimaan asetetuilla uudistuksilla pantiin täytäntöön sähkömarkkinadirektiivin 31 artiklan 10 kohdan säännökset jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa muita kuin sähkömarkkinadirektiivissä ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjä liiketoimintoja ja 33 artiklan 2 kohdan säännökset jakeluverkonhaltijoiden oikeudesta harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalvelua. Uudistetun sähkömarkkinalain 61 a §:n mukaisesti:

- Jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomais on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan. (1 momentti)

26.11.2024

- Jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä. (2 momentti)
- Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa. (3 momentti)

Sähkömarkkinalain 61 a §:n voimaantulon yhteydessä, Energiavirasto katsoi ajankohtaiseksi kartoittaa verkonhaltijoiden muiden liiketoimintojen sisältöä sähkön jakeluverkkotoiminnassa, sillä edellinen muun liiketoiminnan harjoittamista koskeva selvitys oli toteutettu viimeksi vuonna 2012. Energiaviraston 17.5.2023 lähettämällä selvityspyynnöllä virasto pyysi verkonhaltijoilta vastauksia seuraaviin kysymyksiin:

- Harjoitetaanko yhtiössänne muuta liiketoimintaa?
- Mikäli muuta liiketoimintaa harjoitetaan, mihin liiketoimintaan se on eriytetty?
- Onko yhtiönne harjoittama muu liiketoiminta merkitykseltään vähäistä (TEMa 1305/2019 2 §)?
- Minkälaisia liiketoimintoja yhtiönne harjoittama muu liiketoiminta tai muu vähämerkityksellinen liiketoiminta pitää sisällään?

Äänekosken Energia Oy:n selvityspyyntöön 30.5.2023 toimittaman vastauksen mukaan yhtiössä harjoitetaan muuta liiketoimintaa. Muu liiketoiminta sisältää kaukolämpö-, palvelu-, vesi-, jätevesi- ja hulevesiliiketoiminnot. Muu liiketoiminta on eriytetty omaksi liiketoiminnaksi, eikä se ole merkitykseltään vähäistä.

Energiavirasto lähetti 8.12.2023 jakeluverkonhaltijoille valvontakirjeen (Dnro 1793/040201/2023) ja tulkintaohjeen (3947/040002/2023) sähkömarkkinalain 61 a §:n soveltamiseksi. Energiavirasto edellytti valvontakirjeessään muita liiketoimintoja harjoittavat jakeluverkonhaltijat hakemaan Energiavirastolta 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa muiden liiketoimintojen harjoittamiseen 31.12.2024 mennessä. Poikkeusluvan myöntämisen edellytyksenä on, että muun liiketoiminnan harjoittaminen palvelee jakeluverkonhaltijan lakisääteisten tehtävien hoitamista. Energiaviraston tulkintaohjeen mukaisesti, tällaisia liiketoimintoja voivat olla esimerkiksi sellaiset liiketoiminnot, jotka:

- tukevat varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä
- turvaavat sähkön loppukäyttäjien riittävää sähkön saantia (esim. valvomo-, varallaolo- ja varavoimapalvelut)
- edistävät kohtuullisia sähkön jakeluvaatimuksia pitkällä aikavälillä.

Energiavirasto on linjannut valvontakirjeessään, ettei poikkeuslupaa ei tarvitse hakea vähämerkityksellisen muun liiketoiminnan harjoittamiseen tai muussa verkossa

26.11.2024

kuin sähköverkossa harjoitettavalle liiketoiminnalle, jos toimivaltainen viranomainen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle toimiluvan kyseiseen verkkoon. Muussa verkossa kuin sähköverkossa harjoitettavaksi liiketoiminnaksi voidaan luokitella esim. maakaasu-, kaukolämpö-, vesi- ja viemäröintiverkkotoiminta.

Äänekosken Energia Oy on hakenut Energiavirastolta 8.10.2024 sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa harjoittaa muuta liiketoimintaa. Hakijan muuhun liiketoimintaan lukeutuvat seuraavat liiketoiminnot: 1) kaukolämmön jakelu, 2) kaukolämmön tuotanto ja hankinta, 3) talousvesi, 4) jätevesien vastaanotto, 5) jäteveden puhdistamo, 6) hulevesi, 7) sähkönjakelun tilaustyöt, 8) vesihuollon tilaustyöt, 9) kaukolämmön tilaustyöt ja 10) valvomopalvelut. Hakija on hakenut poikkeuslupaa Energiavirastolta seuraavin perustein:

Kaukolämpöliiketoiminta:

A. Poikkeusluvan kohteena olevat liiketoiminnot:

Kaukolämmön jakelu, tuotanto ja hankinta

B. Yleinen kuvaus kaukolämpöliiketoiminnasta:

“Äänekosken Energian kaukolämpöliiketoiminta on muodostettu 1992, kun Äänekosken kaupunki ja Suolahden kaupunki ovat päättäneet yhdistää energialaitoksensa siten, että molemmat kaupungit ovat antaneet energialaitosomaisuutensa (mukaan lukien kaukolämmön tuotanto- ja jakeluomaisuuden) apportisijoituksena uudelle perustetulle osakeyhtiölle, tuolloin nimeltä Ääneseudun Energia Oy. Äänekosken Energian kaukolämpöverkosto on Äänekosken kaupungin alueelle sijoittunut neljän erillisverkon kokonaisuus. Erillisverkot koostuvat osista, jotka ovat Äänekoski (kaupunkitaa-jama), Suolahti (taajama-alue) sekä Hirvaskangas ja Sumiainen.

Äänekosken taajama-alueen erillisverkossa jaeltava kaukolämpö tuotetaan Metsä Fibren Äänekoskella sijaitsevassa biotuotetehtaassa, jolta Äänekosken Energia ostaa lämmön. Lisäksi mahdollisten biotuotetehtaan toimituskatkojen varalle Äänekosken Energialla on kaksi varalämpölaitosta.

Suolahden taajama-alueen erillisverkossa jaeltavan kaukolämmön tuottaa Äänekosken Energian osakkuusyhtiö Kumpuniemen Voima Oy, josta Äänekosken Energia omistaa 46 %. Kumpuniemen Voima Oy toimii mankala-periaatteella. Lisäksi Suolahden taajama-alueella Äänekosken Energialla on kaksi varalämpölaitosta.

Hirvaskankaan ja Sumiainen erillisverkossa jaeltava kaukolämpö tuotetaan Äänekosken Energian omistamissa pienissä hankelämpökeskuksissa.

Äänekosken Energia harjoittaa kaukolämpöliiketoimintaa Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella.

Kaukolämmön varalämpölaitoksia sekä Hirvaskankaan ja Sumiainen pieniä hankelämpökeskuksia valvoo paikallinen ympäristöviranomainen.”

26.11.2024

- C. Kaukolämpöliiketoiminnan liikevaihto keskimäärin 6–8 miljoonaa euroa vuodessa.
- D. Kaukolämpöliiketoiminnan liikevaihto noin 28–32 % yhtiön kokonaisliikevaihdosta.
- E. Perustelut kaukolämmön jakelun harjoittamiselle:

”Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaisesti jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisena on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Viraston ohjeessa Energiavirasto toteaa ja vahvistaa, että sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaiseksi muuksi verkoksi voidaan luokitella kaukolämpöverkko, sillä kaukolämpöenergian jakelu harjoittaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan.

Edellä esitetyn perusteella Äänekosken Energia katsoo, että sillä on sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa kaukolämpöenergian jakeluliiketoimintaa.”

Perustelut kaukolämmön tuotannon ja hankinnan harjoittamiselle:

”Äänekosken Energian kaukolämmön tuotanto ja hankinta edellä esitettyssä muodossaan sekä kaukolämmön jakelu muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Siten vaatimus kaukolämpötuotannon ja hankinnan yhtiöittämisestä erilleen kaukolämmön jakelusta hankaloittaisi olennaisesti kaukolämpöliiketoiminnan edellytyksiä ja aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia hallinnollisten yms. muiden lisärasitteiden vuoksi.

Energiavirasto on ratkaisukäytännössään katsonut, että kaukolämmön tuotannon yhtiöittäminen kaukolämmön jakelusta ei ole tarkoituksenmukaista kaukolämpöyhtiöiden erityispiirteiden vuoksi. Energiavirasto on katsonut, että vaatimus kaukolämmön tuotannon sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi sähkömarkkinalain mukaisesti kohtuutonta. Tällä perusteella Energiavirasto on ratkaisukäytännössään myöntänyt sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

Edellä esitetyn perusteella Äänekosken Energia pyytää Energiavirastolta ensisijaisesti sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa harjoittaa kaukolämmön hankintaa ja tuotantoa.”

Vesihuolto:

- A. Poikkeusluvan kohteena olevat liiketoiminnot:

Talousvesi, jätevesien vastaanotto, jäteveden puhdistamo ja hulevesi

- B. Yleinen kuvaus vesihuoltoliiketoiminnasta:

26.11.2024

”Äänekosken Energian vesihuollon liiketoiminta on vesihuoltolain (119/2001, muutoksineen) mukaisesti järjestettyä toimintaa. Vesihuoltoliiketoiminta on vesihuoltolain 20 §:n mukaisesti järjestetty siten, että huleveden viemärointi liiketoiminnasta on laskettu ja esitetty vesiliiketoiminnasta eriytetyt tilinpäätöstiedot. Vesiliiketoiminta koostuu talousvedestä, jätevesien vastaanotosta (viemäriverkosto) sekä jäteveden puhdistamosta.

Äänekosken kaupunki on vesihuoltolain 8 §:n mukaisesti hyväksynyt Äänekosken Energian vesihuoltolaitostoiminnan toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta Äänekosken Energian esityksestä tai jos Äänekosken Energia ei ole esitystä tehnyt, Äänekosken Energiaa kuultuaan.”

Kuvaus talousvesiliiketoiminnasta:

”Vesiliiketoiminnalla on viisi pohjavedenottamo, joista vesi tuotetaan, pumpataan ja jaellaan verkostoon. Syvälahden tekopohjavesilaitos sekä Liimattalan ja Mutapohjan pohjavedenottamot toimivat vesihuoltoalueen varsinaisina vedenottamoina. Varavedenottamot sijaitsevat Vihtijärvellä ja Kovalanniemessä. Vedenottamoiden yhteinen verkostoon pumpattu vesimäärä on noin 1 200 000 m³/a. Talousvesiliiketoiminta perustuu vesihuoltolakiin. Äänekosken Energia huolehtii vesihuoltolain mukaisesti yhdyskunnan vesihuollosta kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella.”

Kuvaus jätevesien vastaanottoliiketoiminnasta (viemäriverkosto):

”Jätevedenpuhdistamolla puhdistettu jätevesimäärä on noin 1 200 000 m³/a. Äänekosken Energia huolehtii vesihuoltolain mukaisesti vesihuollosta Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella. Jätevesien vastaanottotoiminta on osa vesihuoltotoimintaa, jota voi harjoittaa ainoastaan kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella. Lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kaupungin terveys- ja ympäristöviranomaiset.

Kuvaus jäteveden puhdistamoliiketoiminnasta:

”Äänekosken Energialla on jätevedenpuhdistamot Äänekosken Terävänniemessä ja Konginkankaan Tihusuolla. Tihusuolla käsitellään Konginkankaan ja Liimattalan alueiden asumisjätevesiä. Terävänniemen jätevedenpuhdistamolla käsitellään Äänekosken muiden alueiden sekä Uuraisten Puntavuoren asumis- ja teollisuusjätevesiä. Keski-Suomen ELY-keskus valvoo puhdistamoiden toimintaa ja ympäristölupa- ja ympäristöluvat. Jäteveden puhdistamolla on seuraavat voimassaolevat ympäristöluvat: Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, päätös 101/2015/1, jonka mukaisesti oikeus harjoittaa Terävänniemen jäteveden puhdistamon toimintaa ja Keski-Suomen ympäristökeskuksen ympäristölupapäätös KSU-2006-Y-537/111, jonka mukaisesti oikeus harjoittaa Liimattalan jätevedenpuhdistamon toimintaa.

Kuvaus hulevesiliiketoiminnasta:

26.11.2024

”Vesihuoltolain 17 a §:n 1 momentin mukaisesti kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että laitos huolehtii päätöksessä määriteltävällä alueella huleveden viemäroinnistä yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Lisäksi 3 momentissa todetaan, että 1 momentissa tarkoitetun päätöksen edellytyksenä on, että kunta ja laitos ovat sopineet huleveden viemäroinnistä tai, jos tällaista sopimusta ei ole, hulevedet viemäroidään päätöksessä tarkoitetulla alueella alueidenkäyttölain mukaisen asemakaavan, hulevesisuunnitelman, katusuunnitelman tai yleisen alueen suunnitelman mukaisesti. Äänekosken Energia tuottaa hulevesien hallinnan Äänekosken kaupungille palvelusopimuksen mukaisesti.

- C. Vesiliiketoiminnan liikevaihto keskimäärin 4,5–5,5 miljoonaa euroa vuodessa (sis. talousvesi, jätevesien vastaanotto ja jäteveden puhdistamo). Hulevesiliiketoiminnan liikevaihto keskimäärin 350 000–450 000 euroa vuodessa.
- D. Vesiliiketoiminnan liikevaihto noin 15–25 % yhtiön kokonaisliikevaihdosta. Hulevesitoiminnan liikevaihto noin 1–2 % yhtiön kokonaisliikevaihdosta.
- E. Perustelut talousvesiliiketoiminnan harjoittamiselle:

”Viraston ohjeessa Energiavirasto toteaa ja vahvistaa, että sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaiseksi muuksi verkoksi voidaan luokitella vesi- ja viemärintiverkot, sillä liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan.

Energiavirasto on myös ratkaisukäytännössään hyväksynyt, että talousvesiliiketoiminta on luonteeltaan 61 a §:n 1 momentin mukaista liiketoimintaa, jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa.

Edellä esitetyn perusteella Äänekosken Energia katsoo, että sillä on sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa talousvesiliiketoimintaa.

Perustelut jätevesien vastaanottoliiketoiminnan (viemärintiverkosto) harjoittamiselle:

”Viraston ohjeessa Energiavirasto toteaa ja vahvistaa, että sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaiseksi muuksi verkoksi voidaan luokitella viemärintiverkot, sillä liiketoiminnan harjoittaminen edellyttää toimivaltaisen viranomaisen myöntämän toimiluvan.

Energiavirasto on myös ratkaisukäytännössään hyväksynyt, että viemärintiliiketoiminta on luonteeltaan 61 a §:n 1 momentin mukaista liiketoimintaa, jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa.

Edellä esitetyn perusteella Äänekosken Energia katsoo, että sillä on sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa viemärintiliiketoimintaa.”

Perustelut jäteveden puhdistamoliiketoiminnan harjoittamiselle:

26.11.2024

”Jäteveden puhdistamoiden toiminta on olennainen ja erottamaton osa Äänekosken Energian vesihuollon liiketoimintaa ja vesihuollossa työskentelevät henkilöt työskentelevät kaikissa vesihuollon tehtävissä, ei ainoastaan jäteveden puhdistamolla. Näin ollen jäteveden puhdistamo -liiketoiminnan erottaminen muusta vesihuollon liiketoiminnasta ei olisi kohtuullista eikä tarkoituksenmukaista.

Energiavirasto on ratkaisukäytännössään katsonut, että jäteveden puhdistamoliiketoiminnalle voidaan myöntää sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukainen poikkeus sähkömarkkinalaissa edellytetyistä tavasta eriyttää toiminnot.

Äänekosken Energia pyytää Energiavirastoa ensisijaisesti myöntämään jäteveden puhdistamoliiketoiminnalleen sähkömarkkinalain 83 §: 3 momentin tarkoittaman poikkeamisoikeuden ilman, että liiketoiminta tarvitsee eriyttää tai yhtiöittää muusta liiketoiminnasta erilleen”.

Perustelut hulevesiliiketoiminnan harjoittamiselle:

”Äänekosken Energia katsoo, että hulevesiliiketoiminta on luonteeltaan 61 a §:n 1 momentin mukaista liiketoimintaa, jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa ja sitä harjoitetaan vesihuoltolain mukaisesti Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella.

Edellä esitetyn perusteella Äänekosken Energia katsoo, että hulevesiliiketoimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen luvalla ja sillä on sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin perusteella oikeus harjoittaa vesiliiketoimintaa.

Äänekosken Energia toteaa hulevesiliiketoiminnan tunnuslukujen osoittavan liiketoiminnan olevan vähämerkityksellisen liiketoiminnan kynnyksarvon rajalla. Ensisijaisesti Äänekosken Energia katsoo liiketoiminnan olevan sallittua edellä esitetysti sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaisesti. Toissijaisesti liiketoiminnan voidaan katsoa täyttävän myös vähämerkityksisyyden kriteerit.”

Palveluliiketoiminta:

- A. Sähkönjakelun tilaustyöt, vesihuollon tilaustyöt, kaukolämmön tilaustyöt ja valvomopalvelut
- B. Yleinen kuvaus palveluliiketoiminnasta:

”Palveluliiketoiminta on osa Äänekosken Energian muiden liiketoimintojen harjoittamista ja palveluliiketoiminnan eri osa-alueet tukevat Äänekosken Energia Oy:n liiketoimintoja jäljempänä esiteltävällä tavoin. Palveluliiketoimintaa varten ei ole palkattu omaa henkilökuntaa eli sitä suorittavat samat henkilöt kuin edellä esiteltyä Äänekosken Energian keskeisintä liiketoimintaakin. Palveluliiketoiminta on muodostunut osaksi Äänekosken Energian liiketoimintaa osaksi myös siitä syystä, että merkittävienkin teollisten yms. asiakkaiden palvelemisella katsotaan olevan merkitystä siinä, että asiakkaat sijoittuvat Äänekosken alueelle. Tällä puolestaan on merkittävää vaikutusta

26.11.2024

Äänekosken Energian liiketoiminnan laajuuteen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

Kuvaus sähkönjakelun tilaustöistä:

"Äänekosken Energia suorittaa asiakkaiden tilaamia sähkönjakeluverkoston muutostöitä.

Kuvaus vesihuollon tilaustöistä:

"Äänekosken Energia suorittaa asiakkaiden tilaamia vesihuollon verkoston muutostöitä.

Kuvaus kaukolämmön tilaustöistä:

"Äänekosken Energia suorittaa asiakkaiden tilaamia kaukolämmönjakeluverkoston muutostöitä."

Kuvaus valvomopalveluista:

"Äänekosken Energia tarjoaa asiakkailleen lämpölaitoksiin ja vesiliiketoimintaan liittyviä valvomopalveluita. Valvomopalveluita tehdään siinä laajuudessa kuin yhtiöllä kulloinkin on valvomopalveluasiakkaita. [REDACTED]

[REDACTED]¹. Valvomopalveluissa ei ole erikseen palkattua henkilöstöä vaan palveluita tehdään saman henkilökunnan resurssein, millä toteutetaan myös edellä kohdissa esitelty 4² ja 5³ liiketoiminta."

- C. Palveluliiketoiminnan liikevaihto keskimäärin [REDACTED]⁴ euroa vuodessa.
- D. Palveluliiketoiminnan liikevaihto noin [REDACTED]⁵ % yhtiön kokonaisliikevaihdosta.
- E. Yleiset perustelut palveluliiketoiminnan harjoittamiselle:

"Energiaviraston valvontakirjeen mukaisesti poikkeuslupaa ei tarvitse hakea vähämerkityksellisestä muusta liiketoiminnasta. Vähämerkitykselliseksi katsotaan liiketoiminta, jonka liikevaihto on alle 10 % yhteisön liikevaihdosta ja suuruudeltaan alle 500 000 euroa vuodessa. Palveluliiketoiminta on kokonaisuutenakin tarkasteltuna suuruudeltaan vähämerkityksellistä ja näin ollen Äänekosken Energia katsoo, että sillä on oikeus harjoittaa Palveluliiketoimintaa ilman tarvetta hakea poikkeuslupaa.

Perustelut sähkönjakelun tilaustöiden harjoittamiselle:

¹ Salassa pidettävä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1§ 20 kohdan perusteella.

² Kohdan 4 mukaisella liiketoiminnalla viitataan kaukolämpöliiketoimintaa.

³ Kohdan 5 mukaisella liiketoiminnalla viitataan vesihuoltotoimintaan.

⁴ Salassa pidettävä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1§ 20 kohdan perusteella.

⁵ Salassa pidettävä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24.1§ 20 kohdan perusteella.

26.11.2024

”Sähkönjakelutöillä varmistetaan sähkömarkkinalain mukaisten velvollisuuksien, kuten toimitusvarmuus, mukainen toteutuminen ja työt tukevat luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon ylläpitoa. Äänekosken Energia katsoo, että sähkönjakelun tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön ei olisi tarkoituksenmukaista ja pyytää Energiavirastolta ensisijaisesti sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaista lupaa sähkönjakelun tilaustyöliiketoiminnalle.

Perustelut vesihuollon tilaustöiden harjoittamiselle:

”Vesihuollon tilaustyöt tukevat Äänekosken Energian vesihuoltolakiin perustuvien, edellä kohdassa 5⁶ esiteltyjen liiketoimintojen harjoittamista. Vesihuollon tilaustöitä suorittavat vesihuoltoliiketoiminnan työntekijät. Äänekosken Energia katsoo, että vaatimus vesihuollon tilaustöiden sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi kohtuutonta ja pyytää Energiavirastolta ensisijaisesti sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen eriyttämisvaatimuksille.”

Perustelut kaukolämmön tilaustöiden harjoittamiselle:

”Tilaustöiden suorittamisella vaikutetaan osaltaan kaukolämpöverkon toimivuuteen ja toimitusvarmuuteen. Kaukolämmön tilaustöitä tekevät samat henkilöt kuin kohdassa 4⁷ esiteltyä kaukolämpöliiketoimintaakin.”

Perustelut valvomopalveluiden harjoittamiselle

”Valvomopalvelutoiminnan tuottamisella tuetaan lämpö- ja vesiliiketoimintaa.”

Energiaviraston lausuntopyyntö päätösluonnoksesta

Energiavirasto varasi Äänekosken Energia Oy:lle mahdollisuuden lausua päätösluonnoksesta ennen päätöksen antamista. Energiavirasto toimitti päätösluonnoksen lausuttavaksi Äänekosken Energia Oy:lle 25.10.2024. Lausunto pyydettiin toimitamaan Energiavirastolle viimeistään 15.11.2024.

Äänekosken Energia Oy ilmoitti sähköpostitse 28.10.2024, ettei yhtiöllä ole lisättävää päätösluonnokseen liittyen.

Asiaan liittyvä lainsäädäntö

Energiaviraston toimivalta

Energiavirasto toimii sähkömarkkinalaissa (588/2013), laissa sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) ja Energiavirastosta annetussa laissa (870/2013) tarkoitettuna sähkömarkkinaviranomaisena valvoen ja seuraten sähkö- ja maakaasumarkkinoita sekä edistäen sähkömarkkinoiden ja maakaasumarkkinoiden toimivuutta.

⁶ Kohdan 5 mukaisella liiketoiminnalla viitataan vesihuoltotoimintaan.

⁷ Kohdan 4 mukaisella liiketoiminnalla viitataan kaukolämpöliiketoimintaan.

26.11.2024

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisen määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on velvoitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Toimintojen eriyttäminen

Sähkömarkkinalain (588/2013) 77 §:n 1 momentin mukaisesti sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnat muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Sähkömarkkinalain 78 §:n mukaan eriyttämisellä tarkoitetaan sitä, että tilikausittain on laadittava tuloslaskelma ja tase eriytettäville sähköliiketoiminnoille ja yhdistetty tuloslaskelma ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille. Eriyttämisvelvollisuus koskee sähkömarkkinalain 79 §:n nojalla myös sähköliiketoimintaa harjoittavaa kunnallista laitosta.

Poikkeuksena eriyttämisestä on vähäinen liiketoiminta. Sähkömarkkinalain 77 §:n 3 momentin mukaan sähköliiketoimintoja ei tarvitse eriyttää toisistaan ja muista liiketoiminnoista, jos liiketoiminta on määrältään tai suhteessa yrityksen harjoittamiin muihin liiketoimintoihin verrattuna vähäistä. Ministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, milloin liiketoiminta on merkitykseltään vähäistä.

Merkitykseltään vähäisen liiketoiminnan käsite on määritetty Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019). Asetuksen 2 §:n mukaisesti vähämerkityksellisiä ovat sellaiset sähköliiketoiminnat, joiden liikevaihto on alle 10 % yhteisön tai laitoksen liikevaihdosta ja suuruudeltaan alle 500 000 euroa vuodessa. Merkitykseltään vähäiseksi ei kuitenkaan katsota verkkonhaltijan harjoittamaa sähköverkkotoimintaa tai sähköverkkotoiminnan osatoimintaa.

Vähämerkityksellisiksi katsotaan myös sellaiset muut liiketoiminnat, joiden yhteinen liikevaihto on alle 10 % yhteisön liikevaihdosta ja suuruudeltaan alle 500 000 vuodessa. Vähäinen muu liiketoiminta voi olla mukana ensisijaisesti muun sähköliiketoiminnan luvuissa, tai mikäli muuta sähköliiketoimintaa ei ole, sähköverkkotoiminnan luvuissa.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Jakeluverkonhaltijan harjoittamat muut liiketoiminnat

Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalla on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomais on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

26.11.2024

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 2 momentin mukaan jakeluverkonhaltija ei saa harjoittaa sähköajoneuvojen latauspalveluliiketoimintaa. Jakeluverkonhaltija voi kuitenkin ylläpitää omaan käyttöönsä varattuja sähköajoneuvojen latauspisteitä.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n kohdan 10 mukaan jakeluverkonhaltijalla tarkoitetaan verkonhaltijaa, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa tai suurjännitteistä jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa tässä verkossa.

Perustelut

Äänekosken Energia Oy toimii sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n kohdan 10 määritelmän tarkoittamana jakeluverkonhaltijana, jolla on hallinnassaan jakeluverkkoa ja joka harjoittaa luvanvaraista sähköverkkotoimintaa tässä verkossa. Sähkömarkkinalain (497/2023) 61 a §:n mukaiset säännökset tulevat täten sovellettavaksi Äänekosken Energia Oy:n kohdalla.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi myöntää jakeluverkonhaltijalle luvan harjoittaa muuta liiketoimintaa kuin jakeluverkonhaltijalle on säädetty mahdolliseksi tässä laissa tai sähkökauppa-asetuksessa, jos liiketoiminnan harjoittaminen on tarpeen, jotta jakeluverkonhaltija voi täyttää tämän lain tai sähkökauppa-asetuksen mukaiset velvoitteensa.

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaan jakeluverkonhaltijalla on kuitenkin oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomais on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan.

Äänekosken Energia Oy on hakenut Energiavirastolta 8.10.2024 sähkömarkkinalain 61 a §:n 3 momentin mukaista poikkeuslupaa harjoittaa muuta liiketoimintaa. Hakijan muuhun liiketoimintaan lukeutuvat seuraavat liiketoiminnot: 1) kaukolämmön jakelu, 2) kaukolämmön tuotanto ja hankinta, 3) talousvesi, 4) jätevesien vastaanotto, 5) jäteveden puhdistamo, 6) hulevesi, 7) sähkönjakelun tilaustyöt, 8) vesihuollon tilaustyöt, 9) kaukolämmön tilaustyöt ja 10) valvomopalvelut.

Energiavirasto on soveltanut yhtiön poikkeuslupahakemuksen perusteella tapauskohtaista harkintaa. Energiavirasto voi muuttaa ratkaisuaan lainsäädännön muuttumisen, muutoksenhakutuomioistuimen antaman ratkaisun tai yhtiön toiminnan edellytyksissä tapahtuvien olennaisten muutosten seurauksena. Energiavirasto perustelee ratkaisuaan seuraavasti:

1) Kaukolämmön jakelu

Suomen kaukolämpöverkot eivät muodosta sähköverkkojen tavoin yhtenäistä verkostoa. Kaukolämpöverkot ovat alueellisesti eriytyneitä, sillä Suomessa ei ole pää-

sääntöisesti fyysisiä yhteyksiä eri kaukolämpöyhtiöiden hallinnoimien kaukolämpöverkostoiden välillä. Kunkin kaukolämpöyhtiön hallinnoima kaukolämpöverkko muodostaa sitä vastoin oman markkinansa. Kullakin kaukolämpöyhtiöllä voidaan katsoa olevan alueellaan määräävä markkina-asema kaukolämpöjärjestelmään liittyneisiin asiakkaisiin nähden.

Kaukolämmön piirissä olevat asiakkaat eivät voi lähtökohtaisesti kilpailuttaa lämmöntoimittajaa eri kaukolämpöyhtiöiden kesken. Tyypillisesti kaukolämpöä voi siis ostaa vain yhdeltä toimittajalta, eli paikalliselta kaukolämpöyhtiöltä. Paikalliset kaukolämpöyhtiöt omaavat myös usein vertikaalisesti integroituneen yhtiörakenteen, jossa kaukolämmön jakelua, tuotantoa ja myyntiä harjoitetaan samassa yhtiössä.

Lämmitysmuotona kaukolämmitys kilpailee kuitenkin muiden lämmitysmuotojen (esim. sähkölämmitys ja maalämpö) kanssa⁸. Liittymistä harkitseviin asiakkaisiin nähden kaukolämpötoiminta ei siis ole määräävässä markkina-asemassa, jos asiakkaalla on valittavanaan muita teknisesti ja taloudellisesti kilpailukykyisiä lämmitysvaihtoehtoja. Useimmat kaukolämpölaitokset toimivat tosin Suomessa jo saturoituneilla markkinoilla, jossa tarve uusien asiakkaiden liittämiseen ja tiukasti kilpailukykyiseen hinnoitteluun on pieni. Kaukolämpötoiminta voi tosin muodostaa uusilla asemakaava-alueilla monopolin. Monopoliasema koskee maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 57 a §:n mukaan asemakaava-alueita, joissa on määrätty rakennuksen liittämistä kaukolämpöverkkoon⁹.

Kaukolämpömarkkinoille ei ole olemassa erillislainsäädäntöä Suomessa. Suomen kaukolämpömarkkinoille ei ole myöskään asetettu sähkömarkkinalain tavoin sääntelyviranomaista. Kaukolämmön jakeluun tarvittava fyysinen infrastruktuuri on kuitenkin luvanvaraista, ja näistä päättävät kunnat ja aluehallintoviranomaiset¹⁰. Kilpailu ja kuluttajavirasto valvoo kaukolämpömarkkinoita myös kilpailu- ja kuluttajaoikeudellisista näkökulmista.

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa kaukolämpöliiketoimintaa Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella. Kaukolämpöliiketoimintaa valvoo lisäksi paikallinen ympäristöviranomaisen.¹¹

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaan Äänekosken Energia Oy:llä on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisen on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan. Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Äänekosken Energia Oy:lle oikeuden harjoittaa kaukolämpöenergian jakelua, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

2) Kaukolämmön tuotanto ja hankinta

⁸ HE 32/2013 vp s.22

⁹ HE 32/2013 vp s.22

¹⁰ Esim. maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 20 §:n 1 ja 2 momenttien perusteella

¹¹ Tiedot perustuvat Äänekosken Energia Oy:n poikkeuslupahakemukseen.

26.11.2024

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, ettei kaukolämmön tuotannon ja hankinnan yhtiöittäminen kaukolämmön jakelusta ole tarkoituksenmukaista kaukolämpömarkkinoiden erityispiirteiden vuoksi. Kaukolämmön tuotanto ja hankinta on Suomessa myös vahvasti sidottu energiayhtiöiden toimintaan, jolloin yhtiöittäminen voisi tarpeettomasti hankaloittaa kaukoliikelämpötoiminnan harjoittamisen edellytyksiä. Energiavirasto mukaan kaukolämmön tuotannon ja hankinnan yhtiöittämisvelvoite voisi olla Suomen kaukolämpömarkkinoiden pieneen kokoon suhteutettuna merkittävä hallinnollinen lisärasite, joka voisi mahdollisesti heijastua kaukolämmön loppukäyttäjille lisäkustannusten muodossa.

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa kaukolämpöliiketoimintaa Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella. Kaukolämpöliiketoimintaa valvoo lisäksi paikallinen ympäristöviranomainen.¹²

Velvoite kaukolämmön tuotannon ja hankinnan sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

3) Talousvesi

Vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n 1 kohdan mukaan vesihuollolla tarkoitetaan veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä. Talousvedellä tarkoitetaan pykälän 2 kohdan mukaan ihmisten käyttöön tarkoitettua vettä sen mukaan kuin siitä terveydensuojelulaissa (763/1994) säädetään. Vesihuoltolaitoksella tarkoitetaan pykälän 3 kohdan mukaan laitosta, joka huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella.

Vesihuoltolain 8 §:n mukaan kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ja tarvittaessa muuttaa hyväksytyä toiminta-aluetta vesihuollosta huolehtimiseen soveltuvan laitoksen esityksestä tai, jos laitos ei tällaista esitystä ole tehnyt, laitosta kuultuaan. Ennen toiminta-alueen hyväksymistä tai muuttamista asiasta on tiedotettava riittävässä laajuudessa sekä varattava valvontaviranomaisille¹³ mahdollisuus antaa lausunto ja alueen kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tilaisuus tulla kuulluiksi. Pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan kunta voi itse ratkaista, mikä toimitin kunnassa päättää vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksymisestä (HE 85/2000). Kunnan toimielimiin kuuluvat kuntalain (410/2015) 30

¹² Tiedot perustuvat Äänekosken Energia Oy:n poikkeuslupahakemukseen.

¹³ Vesihuoltoalan mukaisia valvontaviranomaisia ovat vesihuoltolain 4 §:n mukaan maa- ja metsätalousministeriö, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan terveydensuojeluviranomainen ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimialan valvontaviranomaisiin lukeutuvat myös kuluttaja-asiamies sekä Suomen ympäristökeskus.

26.11.2024

§:n mukaan kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, lautakunnat ja johtokunnat, niiden jaostot ja toimikunnat.

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa vesiliiketoimintaa Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella. Lupa on hyväksytty vesihuoltolain 8 §:n perusteella.¹⁴

Sähkömarkkinalain 61 a §:n 1 momentin mukaan Äänekosken Energia Oy:llä on oikeus harjoittaa liiketoimintaa muussa verkossa kuin sähköverkossa, jos toimivaltainen viranomaisena on myöntänyt jakeluverkonhaltijalle tällaisen liiketoiminnan harjoittamisen edellyttämän toimiluvan. Energiavirasto katsoo, että hakijan talousvesiliiketoiminta on luonteeltaan 1 momentin mukaista liiketoimintaa, jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa. Talousvesiliiketoiminta on osa Äänekosken Energia Oy:n vesihuoltotoimintaa, jota voi harjoittaa ainoastaan Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella. Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Äänekosken Energia Oy:lle oikeuden harjoittaa talousvesiliiketoimintaa, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

4) Jätevesien vastaanotto

Vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n 1 kohdan mukaan vesihuollolla tarkoitetaan veden johtamista, käsittelyä ja toimittamista talousvetenä käytettäväksi sekä jäteveden poisjohtamista ja käsittelyä.

Äänekosken Energia Oy huolehtii vesihuoltolain (119/2001) 3 §:n kohdan 3 mukaisesti yhdyskunnan vesihuollosta kunnan hyväksymällä toiminta-alueella. Energiavirasto katsoo, että hakijan jätevesien vastaanottoliiketoiminta on luonteeltaan 1 momentin mukaista liiketoimintaa, jota harjoitetaan muussa verkossa kuin sähköverkossa. Jätevesien vastaanotto on osa vesihuoltotoimintaa, jota voi harjoittaa ainoastaan kunnan toimielimen hyväksymällä toiminta-alueella (kts. kohta 2 talousvesi).

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa vesiliiketoimintaa Äänekosken kaupungin myöntämällä luvalla. Lupa on hyväksytty vesihuoltolain 8 §:n perusteella.¹⁵

Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Äänekosken Energia Oy:lle oikeuden harjoittaa jätevesien vastaanottoliiketoimintaa. Energiavirastolla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta rajoittaa Äänekosken Energia Oy:tä harjoittamasta jätevesien vastaanottoliiketoimintaa, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

5) Jäteveden puhdistamo

Ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n 13 a kohdan mukaan jätevesien käsittelyyn on oltava ympäristölupa, jos kysymys on puhdistamosta, joka on tarkoitettu asukasvastineluvultaan 100 henkilön jätevesien käsittelemiseen, tai vähintään 100 henkilön asumisjätevesien johtaminen muualle kuin yleiseen viemäriin.

¹⁴ Tiedot perustuvat Äänekosken Energia Oy:n poikkeuslupahakemukseen.

¹⁵ Tiedot perustuvat Äänekosken Energia Oy:n poikkeuslupahakemukseen.

Ympäristöluvan myöntäminen kuuluu ympäristösuojeluasetuksen 6 §:n 12 e) kohdan mukaan alueellisen ympäristökeskuksen toimivaltaan.

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa jäteveden puhdistamoliiketoimintaa Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston myöntämän päätöksen (101/2015/15) ja Keski-Suomen ympäristökeskuksen ympäristölupapäätöksen (KSU-2006-Y-537/111) perusteella.¹⁶

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, että jäteveden puhdistamoliiketoiminta tukee Äänekosken Energian vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen (talousvesi, jätevesien vastaanotto ja hulevesi) harjoittamista. Energiaviraston mukaan jäteveden puhdistamoliiketoiminnan kieltäminen ei ole tarkoituksenmukaista kunnan hyväksymällä toiminta-alueella harjoitettavien vesihuoltoliiketoimintojen kannalta.

Liiketoiminnan sijoittaminen erilliseen yhtiöön voisi mahdollisesti edellyttää Äänekosken Energia Oy:n työntekijöiden uudelleensijoittamista sellaisessa tilanteessa, jossa sen vesihuollon työntekijöitä työskentelisi samanaikaisesti vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen kuin jäteveden puhdistamoliiketoimintaan liittyvien tehtävien parissa.

Velvoite jäteveden puhdistamoliiketoiminnan sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

6) Hulevesi

Vesihuoltolain (681/2014) 17 a §:n 1 momentin mukaan kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että laitos huolehtii päätöksessä määriteltävällä alueella huleveden viemäroinnistä yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Viemärointi on osa maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 103 b §:ssä tarkoitettua hulevesien hallintaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen edellytyksenä on, että:

- 1) vesihuoltolaitos kykenee huolehtimaan huleveden viemäroinnistä taloudellisesti ja asianmukaisesti; ja
- 2) viemäroinnin kustannusten kattamiseksi perittävät maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Lisäksi 1 momentissa tarkoitetun päätöksen edellytyksenä on, että kunta ja laitos ovat sopineet huleveden viemäroinnistä tai, jos tällaista sopimusta ei ole, hulevedet viemäroidään päätöksessä tarkoitetulla alueella alueidenkäyttölain mukaisen

¹⁶ Tiedot perustuvat Äänekosken Energia Oy:n poikkeuslupahakemukseen.

26.11.2024

asemakaavan, hulevesisuunnitelman, katusuunnitelman tai yleisen alueen suunnitelman mukaisesti (21.4.2023/786)

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa vesiliiketoimintaa Äänekosken kaupungin myöntämällä luvalla. Lupa on hyväksytty vesihuoltolain 8 §:n perusteella. Energiavirasto myös toteaa, että Äänekosken Energia Oy harjoittaa hulevesiliiketoimintaa Äänekosken kaupungille palvelusopimuksen mukaisesti.¹⁷

Energiavirasto toteaa, että 61 a §:n 1 momentti sallii Äänekosken Energia Oy:lle oikeuden harjoittaa hulevesiliiketoimintaa. Energiavirastolla ei ole lakiin perustuvaa oikeutta rajoittaa Äänekosken Energia Oy:tä harjoittamasta hulevesiliiketoimintaa, koska toimintaa harjoitetaan toimivaltaisen viranomaisen myöntämällä toimiluvalla.

7) Sähkönjakelun tilaustyöt

Energiavirasto katsoo, että asiakkaiden sähkönjakeluverkostoihin tehtävät tilaustyöt ovat luonteensa mukaisesti urakointitoimintaa. Urakointitoiminta on kilpailtua liiketoimintaa, jonka harjoittamiseen ei edellytetä 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa. Urakointi tarkoittaa Energiaviraston eriyttämisohjeen (Dnro 3734/040002/2024) mukaan muuhun kuin yhtiön omaan verkkoon kohdistuvaa suunnittelu-, rakennus- ja ylläpitotoimintaa.

Energiaviraston mukaan asiakkaiden sähkönjakeluverkostoihin tehtävät tilaustyöt tukevat sähkömarkkina- ja sähkökauppa-asetuksessa säädettyjen tehtävien hoitamista. Sähkönjakelun tilaustöiden avulla voidaan mm. edistää varman, luotettavan ja tehokkaan sähkönjakeluverkon käyttöä, ylläpitoa ja kehittämistä. Sähkönjakelun tilaustöihin allokoitujen henkilöresurssit turvaavat viraston mukaan myös sähköverkon toimintavarmuutta ja sähkön loppukäyttäjien riittävää sähkön saantia, sillä tilaustöiden henkilöresursseja on mahdollista hyödyntää luvanvaraisessa sähköverkossa esiintyvien vikatilanteiden korjaamiseen.

Energiavirasto toteaa, ettei sähkönjakelun tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön ole tarkoituksenmukaista edellä mainituilla perusteilla. Viraston näkemyksen mukaan sähkönjakelun tilaustyöt tukevat Äänekosken Energia Oy:n sähköverkko-toiminnan harjoittamista. Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle 61 a §:n 3 momentin mukaisen luvan harjoittaa sähkönjakelun tilaustöitä.

8) Vesihuollon tilaustyöt

Energiavirasto katsoo, että asiakkaiden vesihuoltoverkostoihin tehtävät tilaustyöt, ovat luonteensa mukaisesti urakointitoimintaa. Urakointitoiminta on kilpailtua liiketoimintaa, jonka harjoittamiseen ei edellytetä 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa. Urakointi tarkoittaa Energiaviraston eriyttämisohjeen (Dnro 3734/040002/2024) mukaan muuhun kuin yhtiön omaan verkkoon kohdistuvaa suunnittelu-, rakennus- ja ylläpitotoimintaa.

¹⁷ Tiedot perustuvat Äänekosken Energia Oy:n poikkeuslupahakemukseen.

26.11.2024

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, että vesihuollon tilaustyöt tukevat Äänekosken Energia Oy:n vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen (talousvesi, jätevesien vastaanotto ja hulevesi) harjoittamista. Energiaviraston näkemyksen mukaan vesihuollon tilaustöiden yhtiöittämisvelvoite ei ole tarkoituksenmukaista Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella harjoitettavien vesihuolto liiketoimintojen kokonaisuus huomioon ottaen. Vesihuollon tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön voisi mahdollisesti edellyttää Äänekosken Energia Oy:n työntekijöiden uudelleensijoittamista sellaisessa tilanteessa, jossa sen vesihuollon työntekijöitä työskentelisi samanaikaisesti vesihuoltolakiin perustuvien liiketoimintojen kuin vesihuollon tilaustöiden parissa.

Velvoite vesihuollon tilaustöiden sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

9) Kaukolämmön tilaustyöt

Energiavirasto katsoo, että asiakkaiden kaukolämpöverkostoihin tehtävät tilaustyöt, ovat luonteensa mukaisesti urakointitoimintaa. Urakointitoiminta on kilpailtua liiketoimintaa, jonka harjoittamiseen ei edellytetä 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa. Urakointi tarkoittaa Energiaviraston eriyttämisohjeen (Dnro 3734/040002/2024) mukaan muuhun kuin yhtiön omaan verkkoon kohdistuvaa suunnittelu-, rakennus- ja ylläpitotoimintaa.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, että kaukolämmön tilaustyöt tukevat Äänekosken Energia Oy:n kaukolämpöliiketoiminnan harjoittamista. Energiaviraston mukaan kaukolämmön tilaustöiden yhtiöittämisvelvoite ei ole tarkoituksenmukaista Äänekosken kaupungin hyväksymällä toiminta-alueella harjoitettavien kaukolämpöliiketoimintojen kokonaisuus huomioon ottaen. Kaukolämmön tilaustöiden sijoittaminen erilliseen yhtiöön voisi mahdollisesti edellyttää Äänekosken Energia Oy:n työntekijöiden uudelleensijoittamista sellaisessa tilanteessa, jossa sen kaukolämpöliiketoiminnan työntekijöitä työskentelisi samanaikaisesti kaukolämpöliiketoimintojen ja kaukolämmön tilaustöiden parissa.

Velvoite kaukolämmön tilaustöiden sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

10) Valvomopalvelut

26.11.2024

Energiavirasto katsoo, että lämpölaitoksiin ja vesiliiketoimintaan liittyvät valvomopalvelut ovat kilpailtua liiketoimintaa, joiden harjoittaminen ei edellytä 61 a §:n 1 momentissa tarkoitettua toimivaltaisen viranomaisen myöntämää toimilupaa.

Sähkömarkkinalain 83 §:n 3 momentin mukaan Energiavirasto voi perustellusta syystä myöntää yksittäistapauksessa poikkeuksen tässä laissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot, jos eriyttäminen lain vaatimusten mukaisesti olisi kohtuutonta.

Energiavirasto katsoo, että valvomopalvelut tukevat Äänekosken Energia Oy:n kaukolämpöliiketoiminnan ja vesihuoltoliiketoiminnan harjoittamista. Valvomopalveluliiketoiminnan rajoittaminen ei olisi viraston mukaan tarkoituksenmukaista kaukolämpö- ja vesihuoltoliiketoimintojen kannalta. Velvoite valvomopalveluiden sijoittamisesta erilliseen yhtiöön voisi myöskin tarpeettomasti hankaloittaa kaukolämpö- ja vesihuoltoliiketoimintojen harjoittamista, joille Energiavirasto on myöntänyt luvan tässä päätöksessä.

Velvoite valvomopalveluliiketoiminnan sijoittamisesta erilliseen yhtiöön olisi viraston mukaan sähkömarkkinalain vaatimusten mukaisesti kohtuutonta edellä mainituilla perusteilla. Energiavirasto myöntää Äänekosken Energia Oy:lle 83 §:n 3 momentin mukaisen poikkeuksen sähkömarkkinalaissa edellytetystä tavasta eriyttää toiminnot.

--- ---

Sähkömarkkinalain (588/2013) 77 §:n 1 momentin mukaisesti sähkömarkkinoilla toimivan yrityksen on eriytettävä sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnat muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Sähkömarkkinalain 78 §:n mukaan eriyttämisellä tarkoitetaan sitä, että tilikausittain on laadittava tuloslaskelma ja tase eriytettävälle sähköliiketoiminnoille ja yhdistetty tuloslaskelma ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille ja tase muille yrityksen liiketoiminnoille.

Energiavirasto toteaa, että Äänekosken Energia Oy:n tulee eriyttää jatkossakin sähköverkkotoiminta muista sähköliiketoiminnoista sekä sähköliiketoiminnat muista yrityksen harjoittamista liiketoiminnoista. Kaukolämpöliiketoiminta (kaukolämmön jakelu, tuotanto ja hankinta), vesihuoltoliiketoiminta (talousvesi, jätevesien vastaanotto, jäteveden puhdistamo ja hulevesi) ja palveluliiketoiminta (sähkönjakelun, vesihuollon ja kaukolämmön tilaustyöt sekä valvomopalvelut) tulee siten eriyttää jatkossakin Äänekosken Energia Oy:n muuhun liiketoimintaan. Tarkempia ohjeita eriyttämisen toteuttamisesta on annettu Energiaviraston ohjeella (Dnro 3734/040002/2024) sähkö- ja maakaasuverkonhaltijoiden laskennallisesta ja oikeudellisesta eriyttämisestä.

Sovelletut säännökset

Sähkömarkkinalaki (588/2013) 77 §, 78 §, 79 §, 83 §

Sähkömarkkinalaki (497/2023) 61 a §

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus sähköliiketoimintojen eriyttämisestä (1305/2019) 2 §

Laki sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta (590/2013) 5 §, 9 §, 36 §

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Energiaviraston maksullisista suoritteista vuosina 2023–2025 (1217/2022) 4 § 4.a kohta

Muutoksenhaku

Valitusosoitus markkinaoikeuteen Äänekosken Energia Oy:lle päätöksen liitteenä.

Lisätiedot

Lisätietoja asiassa antaa laskentatoimen asiantuntija Åsa Liesola (s-posti asa.liesola@energiavirasto.fi / puh +358 295 050 055).

Liitteet	Valitusosoitus
Jakelu	Äänekosken Energia Oy
Tiedoksi	Ei tiedoksi
Maksu	2 500 €

VALITUSOSOITUS

Valitusoikeus hallintopäätöksestä

Energiaviraston antamaan hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Valituskelpoisella hallintopäätöksellä tarkoitetaan päätöstä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintopäätökseen saa hakea muutosta valittamalla se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa ja se, jonka valitusoikeudesta laissa erikseen säädetään.

Valitusviranomainen

Valitusviranomainen Energiaviraston päätökseen on markkinaoikeus.

Valituksen tekeminen ja valitusaika

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on lainvastainen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Jos tiedoksianto on toimitettu tavallisena tiedoksiantona postitse kirjeellä vastaanottajalle, katsotaan hänen saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Mikäli päätös annetaan hakijalle tiedoksi sähköisenä viestinä, päätös katsotaan annetuksi tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Jos päätös on postitettu saantitodistusta vastaan, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksiantopäivää ei oteta lukuun.

Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Viranomaisen tietoon asian katsotaan tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Kun valituksen tekemisen määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Määräaikojen laskemisesta säädetään säädettyjen määräaikain laskemisesta annetussa laissa (150/1930).

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
- vaatimusten perustelut; sekä
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä tuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi tuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Oikaisuvaatimuksen tekijä saa valittaessaan oikaisuvaatimuspäätöksestä esittää vaatimuksilleen uusia perusteluja. Hän saa esittää uuden vaatimuksen vain, jos se perustuu olosuhteiden muutokseen tai oikaisuvaatimuksen tekemisen määräajan päättymisen jälkeen valittajan tietoon tulleeseen seikkaan.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- asiamiestä käytettäessä valtakirja, sen mukaan kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen valitusviranomaiselle

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeuteen, jonka osoite on:

**Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI**

faksi: 029 56 43314

sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Valituskirjelmä voidaan toimittaa valitusviranomaiselle myös postitse.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Kun valituskirjelmä toimitetaan hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta, liitteet voi toimittaa skannattuna asiointipalvelussa tai kirjeitse. Kirjeitse toimitettaessa mainitse asiasta asiointipalvelun Viesti-kentässä.

Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksu 2050 euroa. Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu on 510 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty tapauksista, joissa maksua ei peritä.